

Laibacher Diöcesanblatt.

Nr. 9.

Inhalt: I. Constitutio de lege Franciscalium tertii Ordinis saecularis. — II. Gesetz in Betreff der Todeserklärung. — III. Ravnanje sè spreobrnjenci. (Konec.) — IV. Zgodovina Sorske fare. (Dalje.) — V. Zweihundertjährige Jubelfeier der Befreiung Wiens von den Türken. — VI. Chronik der Diözese.

1883.

I.

Constitutio de lege Franciscalium tertii Ordinis saecularis.

Leo Episcopus, Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Misericors Dei Filius, qui, suavi iugo et levi onere hominibus imposito, omnium vitae et saluti consuluit, Ecclesiam a se conditam non potestatis solum sed etiam misericordiae suae reliquit heredem, ut parta per ipsum beneficia ad omnes saeculorum aetates eodem semper caritatis tenore propagarentur. Propterea quemadmodum in iis, quae Iesus Christus in omni vita vel gessit vel praecepit, mitis illa sapientia et invictae magnitudo benignitatis eluxit, sic pariter in singulis christianae reipublicae institutis mira quaedam eminet indulgentia et lenitas, ut plane vel in hac ipsa re similitudinem Dei, qui caritas est,¹⁾ gerere Ecclesia videatur. Illud est autem munus pietatis huius maternae maxime proprium, accommodare sapienter leges, quoad fieri potest, ad tempora, ad mores, et in praecipiendo exigendoque summa semper aequitate uti. Atque huiusmodi consuetudine caritatis simul et sapientiae efficitur, ut immutabilem doctrinae absolutam et sempiternam cum prudenti disciplinae varietate Ecclesia coniungat.

Hac Nos ratione animum et mentem Nostram in gerendo Pontificatu conformantes, officii Nostri deducimus eo, quo aequum est iudicio aestimare

naturam temporum, et omnia circumspicere, ne quem difficultas deterreat ab utilium exercitatione virtutum. Et nunc quidem perpendere ad hanc normam placuit sodalitatem Franciscalium Ordinis Tertii, qui saecularis dicitur, diligenterque statuere, num leges eius modice temperari ob mutata tempora oporteret.

Praeclarum istud Francisci patris institutum vehementer pietati christianorum commendavimus per litteras Encyclicas Auspicato, quas die XVII. Septembris anno superiore dedimus. Dedimus autem hac voluntate atque hoc unice proposito, ut quanto plures possent ad sanctitatis christianae laudem invitatione Nostra tempestive revocarentur. Origo quippe est maxima et malorum quae premunt, et periculorum quae metuuntur, neglecta christiana virtus: alteris vero mederi, atque altera deprecari non alia homines ratione possunt, quam maturando privatim et publice ad Iesum Christum reditu, qui salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum²⁾. Iamvero in curandis Iesu Christi praeceptis instituta Franciscalia tota sunt posita: neque enim quicquam spectavit aliud auctor sanctissimus, quam ut in iis, velut in quadam palaestra, diligentius vita christiana exerceretur. Pro-

¹⁾ I. Ioan. IV, 16.

²⁾ Hebr. VII, 25.

fecto Ordines Franciscuales duo priores, magnarum virtutum informati disciplinis, perfectius quiddam diviniusque persequuntur; sed paucorum sunt, nempe eorum quibus Dei munere concessum est ad evangelicorum consiliorum sanctitatem singulari quadam alacritate contendere. Verum Tertius Ordo natus aptus est multitudini: et quantum possit ad mores iustos, integros, religiosos, superiorum temporum monumenta et res ipsa declarat.

Auctori autem et adiutori bonorum consiliorum Deo acceptum referre debemus, quod illis cohortationibus Nostris clausae aures populi christiani non fuerunt. Imo vero plurimis ex locis perfertur excitata erga Franciscum Assisiensem pietas, auctusque passim numerus sodalitatem Tertii Ordinis expetentium. Quapropter velut incitamenta currentibus praebituri, illuc decrevimus cogitationem intendere, unde impediri aut retardari aliquatenus posse animorum salutaris iste cursus videbatur. Et primum quidem perspeximus, Regulam Tertii Ordinis, quam Nicolaus IV. Decessor Noster probavit confirmavitque Constitutione Apostolica Supra Montem die XVIII. Augusti MCCLXXXIX, non omnino iis, quibus nunc vivitur, temporibus atque moribus respondere. Hinc cum expleri suscepta officia sine molestia et labore nimio non possint, pleraque legum capita condonare sodalium precibus hactenus necesse fuit: quod quidem sine disciplinae communis detrimento fieri non posse, facile intelligitur.

Deinde alia quoque in eadem sodalitate erat caussa, quae Nostras sibi curas vindicaret. Nimirum Romani Pontifices Decessores Nostri Tertium Ordinem iam inde a natali suo summa benevolentia complexi, Indulgentias complures et satis amplas in expiationem admissorum sodalibus concessere. Quarum ratio effecta est annorum decursu perplexior: atque illud in contentionem saepe veniebat, num de pontificali indulgentia certis in causis constaret, et quo tempore, quove genere eadem uti fas esset. Certe desiderata non est Apostolicae Sedis hac in re providentia: ac nominatim

Benedictus XIV. P. M. Constitutione Ad Romanum Pontificem die XV. Martii anno MDCCLI tollendas priores dubitationes curavit: non paucas tamen, ut fere fit, denuo attulit dies.

Quamobrem huiusmodi incommodorum cogitatione adducti, ex sacro Consilio Indulgentiis sacrisque reliquiis tuendis praeposito aliquot S. E. R. Cardinales destinavimus, qui leges Tertiariorum pristinas cum cura recognoscerent; item Indulgentias et privilegia omnia in commentarium relata examinarent: adhibitoque intelligenti iudicio, hac de re ad Nos referrent, quid retinendum quidve novandum pro temporum conditione censuissent. Transacto, uti imperatum erat, negotio, ii quidem Nobis auctores fuerunt, leges veteres flecti atque accommodari ad has recentes vivendi consuetudines oportere, cum quorundam capitum immutatione nonnulla. De indulgentiis vero, ne qui relinqueretur haesitandi locus, prohibendique caussa periculi ne quid non iure fiat, arbitrati sunt, Nos ad exemplum Benedicti XIV. sapienter utiliterque facturos, si revocatis abrogatisque Indulgentiis omnibus, quae hactenus valuerant, alias quasdam ex integro eidem sodalitati decreverimus.

Ergo quod bonum felixque sit, Dei gloriam amplificet, et pietatis virtutumque ceterarum studia magis accendat, Nos his Litteris auctoritate Nostra apostolica Legem Franciscalium Ordinis Tertii, qui saecularis dicitur, eo modo quo infra descripta est, novamus et sancimus. Quo tamen facto nihil demptum de ipsa Ordinis natura putetur; quam omnino volumus immutatam atque integram permanere. Praeterea poenarum remissionibus, seu Indulgentiis, privilegiisque, quae infra in indice recensentur, eosdem sodales uti posse volumus et iubemus, sublatis penitus Indulgentiis privilegiisque universis, quae eidem sodalitati haec Apostolica Sedes quocumque vel tempore, vel nomine, vel forma ante hanc diem concesserat.

Lex Sodalium Franciscalium Tertii Ordinis qui saecularis dicitur.

CAP. I. De Cooptatione, Tirotinio, Professione.

§. I. Ne quos cooptari liceat, nisi maiores quatuordecim annorum, eosque bene moratos, retinentes concordiae, atque in primis sanctitate professionis catholicae probatos, spectatoque erga Ecclesiam Romanam Sedemque Apostolicam obsequio.

§. II. Nuptae, nisi sciente et consentiente viro, ne cooptentur, extra quam si secus videatur faciendum, auctore sacerdote conscientiae ipsarum iudice.

§. III. Adlecti in sodalitatem scapulare parvum unaque cingulum de more gerant: ni gesserint, statis privilegiis iuribusque careant.

§. IV. Qui quaeve Tertium Ordinem inierint, unum ipsum annum tirotinio exigant: mox, Ordinem rite professi, servaturos sese iura Dei, obediunt Ecclesiae dicto futuros; si quid in iis, quae professi sunt, deliquerint, satis facturos singuli spondeant.

CAP. II. De disciplina vivendi.

§. I. Sodales Tertii Ordinis in omni cultu habituque, sumptuosiore elegantia posthabita, teneant eam, quae singulos deceat, mediocritatis regulam.

§. II. Choreis ludisve scenicis procacioribus, item comissionibus perquam caute abstineant.

§. III. Pastu atque potu utantur frugaliter: neve ante vel accumbant vel assurgant de mensa, quam invocato pie grateque Deo.

§. IV. Ieiunium Mariae Virgini Immaculatae, item Francisco Patri, pridie sacra solemnia, singuli servanto: admodum laudabiles, si qui praeterea vel ieiunium in sextas, vel abstinenciam carni in quartas quasque ferias servarint, disciplina veteri Tertiariorum.

§. V. Admissa rite expianto per menses singulos: item ad divinum epulum accedant per menses singulos.

§. VI. Tertiarios ex ordine Clericorum, quod Psalmis quotidie dant operam, nihil praeterea hoc nomine debere placet. Laici, qui nec canonicas, neu Mariales preces, vulgo Officium parvum B. M. V., persolvunt, praecationem Dominicam cum Salutatione Angelica et Gloria Patri adhibeant duodecies in dies singulos, excepto si per valetudinem non liceat.

§. VII. Quibus est testamenti factio, ii suo quisque tempore de re sua testentur.

§. VIII. In familiari vita studeant ceteros exemplo antecedere: pietatis artes, resque optimas provehere. Libros vel diaria, unde pernicies virtuti metuatur, domum suam inferri, ab iisque, qui in ipsorum potestate sint, legi ne sinant.

§. IX. Caritatem benevolam et inter se et ad alienos sedulo tueantur. Componendas, sicubi possunt, discordias curent.

§. X. Iusiurandum ne iurent unquam, nisi necessario. Turpia dictu, scurriles iocos fando fugiant. Excutiant sese vesperi, num tale quidquam temere fecerint: si fecerint, errorem poenitendo corrigant.

§. XI. Rei divinae, qui commode possunt, quotidie intersint. Ad coetus menstruos, quos Praefectus indixerit, conveniant.

§. XII. Conferant in commune pro facultate quisque sua nonnihil, unde vel tenuiores e sodalium numero, praesertim affecta valetudine, subleventur, vel divini cultus dignitati consulatur.

§. XIII. Ad sodalem aegrotantem Praefecti vel adeant ipsi, vel mittant, qui caritatis officia expleat. Idem, in morbo ancipiti, moneant suadeant, ut quae ad expiandum animum pertinent, aegrotus tempestive curet.

§. XIV. Ad exequias sodalis demortui sodales municipes hospitesve conveniant, simulque Mariales preces instituto Dominici Patris, id est Rosarium, tertiam partem ad caeleste demortui solatium adhibeant. Item sacerdotes inter rem divinam, laici, si po-

terunt, sumpta Eucharistia, pacem fratri defuncto sempiternam pii volentes adprecentur.

CAP. III. De officiis, de visitatione, deque ipsa lege.

§. I. Officia, advocatis ad conventum sodalibus, deferantur. Eadem triennalia sunt. Oblata ne qui sine causa iusta recuset, neu oscitanter gerat.

§. II. Curator, qui Visitor audit, diligenter quaerat, satisne salvae leges. Eius rei ergo, sodalitorum sedes in singulos annos, eoque crebrius, si res postulaverit, pro potestate circumeat, coetumque habeat, Praefectis sodalibusque universis adesse iussis. Si quem Visitor ad officium monendo iubendo revocarit, sive quid, salutaris poenae nomine, in quemquam decreverit, hic modeste accipiat, idemque luere ne abnuat.

§. III. Visitatores ex Primo Franciscalium Ordine, vel ex Ordine Tertio Regulari legantur, quos Custodes seu Guardiani, si id rogati fuerint, designabunt. Visitoris munere laicis viris interdictum esto.

§. IV. Sodales nec obediens et noxii iterum et tertium admoneantur officii sui: ni pareant, excedere Ordine iubeantur.

§. V. In his legibus si qui forte quid deliquerint, hoc se nomine culpam suscepturos nullam sciant, exceptis iis quae iure divino Ecclesiae legibus alioqui praecipiantur.

§. VI. Si quae huius capita legis quemquam servare causa gravis et iusta prohibeat, eum ex ea parte lege solvi, eademve capita commutari prudenter liceat. Cuius rei Praefectis ordinariis Franciscalium et Primi Ordinis et Tertii, item Visitoribus supra dictis facultas potestasque sit.

Index Indulgentiarum et privilegiorum.

CAP. I. De Indulgentiis plenariis.

Tertiariis ex utroque sexu singulis, qui admissorum confessione ritu christiano expiati sacram Eucharistiam sumpserint, Indulgentiam plenariam

consequendi ius sit, diebus et causis quae infra scriptae sunt:

I. Die aditali:

II. Quo die singuli Ordinem primitus profitentur:

III. Quo die ad concionem menstruum seu Conferentiam conveniunt, si modo templum aliquod publicumve sacrarium pietatis causa adierint, remque christianam Deo de more commendaverint:

IV. Die IV. Octobris, natali Francisci Patris legiferi: die XII. Augusti natali Clarae Virginis legiferae: die II. Augusti, festo Mariae Angelorum reginae ob Basilicam eius dedicatam: item quo die solemnna anniversaria aguntur Sancti caelitis, in cuius templo sedes est sodalitiis constituta, si modo ipsum templum pietatis causa celebraverint, remque christianam Deo de more commendaverint:

V. Semel per menses singulos, quo die cuique placuerit, si modo templum aliquod publicumve sacrarium pietatis causa adierint, et aliquandiu ad mentem Pontificis maximi obsecrando perstiterint:

VI. Quoties, potioris vitae studio, per octo dies continuos statis animi meditationibus operam daturi secesserint:

VII. Item morituris, si sanctum salutare nomen Iesu aut voce, aut, si loqui posse desierint, voluntate imploraverint. Idem eodem iure fruuntur, si nec compotes sacra Confessione atque Eucharistia, animi dolore culpas expiaverint.

VIII. Bis in anno Benedictionem summi Pontificis nomine accepturis, si ad mentem ipsius Pontificis Deo aliquandiu supplicaverint: itemque, hac ipsa supplicandi lege, accepturis quam appellant Absolutionem, hoc est Benedictionem, per hos dies qui infra scripti sunt: I. Natali Domini Nostri Iesu Christi: II. die solemnna Paschatis Resurrectionis: III. die solemnna Pentecostes: IV. in festo Sanctissimi Cordis Iesu: V. item Immaculae Conceptionis B. Mariae Virginis: VI. Iosephi sponsi eius die XIX. Martii: VII. Impressionis SS. Stigmatum Francisci Patris die XVII. Sep-

tembris: VIII. Ludovici regis Galliarum, Patroni caelestis salutaris sodalium ex Tertio Ordine die XXV. Augusti: IX. Elisabeth Hungaricae die XIX. Novembris.

IX. Item semel in mense, si qui Pater, Ave et Gloria Patri quinquies pro incolumitate rei christianae, semel ad mentem Pontificis maximi recitaverint, ii iure omni ad expiandas animi labes fruuntur, quo fruuntur et qui stativa in Urbe supplicia obeunt, et qui Portiunculam, Hierosolymitana loca sanctissima, aedem Iacobi Apostoli Compostellensem, religionis causa, celebrant.

X. Quibus diebus stativae supplicationes in Missali Romano designantur, si templum sacrariumve, in quo sedes est sodalitii constituta, adierint, remque christianam Deo de more commendaverint, in eodem templo sacrariove per eos ipsos dies amplissimo iure fruuntur, quo in Urbe cives hospitesve fruuntur.

CAP. II. De Indulgentiis partialibus.

I. Tertiariis ex utroque sexu singulis, si templum sacrariumve, in quo est sedes sodalitii constituta, celebraverint, Deoque pro rei christianae incolumitate supplicaverint quo die sacra Stigmata Francisco Patri divinitus impressa sunt, item festo sanctorum Ludovici regis, Elisabeth reginae Lusitaniae, Elisabeth Hungaricae, Margaritae Cortonensis, itemque aliis duodecim diebus, quos singuli maluerint et Praefectus Ordinis probavit, ea supplicatio septennis septiesque quadragenae satisfactionis instar sit.

II. Quoties Missae aliisve divinis officiis, vel sodalium conventibus publicis privatisve interfuerint: inopes hospitio acceperint: dissidia composuerint, componendave curarint: in pompam rite ductam prodierint: Sacramentum Augustum, cum circumfertur, vel comitati sint, vel, si comitari nequiverint, ad campani aeris signum preca-

tionem Dominicam cum Salutatione Angelica semel recitaverint: quinquies precationem et salutationem eandem recitaverint rei christianae, vel animabus sodalium defunctorum Deo commendandis: hominem mortuum extulerint: devium quemquam ad officium reduxerint: Dei praeceptis ceterisque ad salutem necessariis quempiam erudierint: aut aliud quippiam ex hoc genere caritatis egerint, toties singulis eorum, harum rerum singularum causa, tercentos de poenaliu dierum numero expungere liceat.

Tertiariis, si malint, omnibus et singulis indulgentiis supra dictis, sive plenariis sive partialibus, labes poenasque defunctorum expiare liceat.

CAP. III. De privilegiis.

I. Sacerdotibus ex ordine Tertiariorum ad quodlibet altare facientibus, tribus ex qualibet hebdomade diebus, perlitare fas sit, modo ne similem perlitandi facultatem in alium diem impetraverint.

II. Qui sacrum fecerit animabus sodalium defunctorum expiandis, is ubicumque veniae defuncto impetrandae perlitato.

Atque haec omnia et singula, uti supra decreta sunt, ita firma, stabilia, rata in perpetuum esse volumus: non obstantibus Constitutionibus, Litteris Apostolicis, statutis, consuetudinibus, privilegiis, aliisque Nostris et Cancellariae Apostolicae regulis, et contrariis quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat has Litteras Nostras ullo modo, ullave ex parte violare. Si quis autem adversus eas tale quicquam ausit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli Apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae Millesimo octingentesimo octogesimo tertio, III. Kalendas Iunias, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

II.

Gesetz vom 16. Februar 1883, betreffend das Verfahren zum Zwecke der Todeserklärung und der Beweisführung des Todes.

Das Reichsgesetzblatt, ausgegeben am 1. März 1883, VI. Stück, Nr. 20 enthält nachstehendes Gesetz:

Mit Zustimmung der beiden Häuser des Reichsrathes finde Ich anzuordnen, wie folgt:

§. 1. Zur Todeserklärung eines Abwesenden (Ver-mißten) ist der Gerichtshof erster Instanz zuständig, in dessen Sprengel der Abwesende seinen letzten Wohnsitz und in Ermangelung eines Wohnsitzes seinen letzten Aufenthalt hatte.

§. 2. Soweit in diesem Gesetze nicht etwas Anderes verfügt wird, sind in dem Verfahren über das Ansuchen um eine Todeserklärung die allgemeinen Anordnungen über das gerichtliche Verfahren in Rechtsangelegenheiten außer Streitsachen in Anwendung zu bringen.

§. 3. Alle für die richterliche Beurtheilung maßgebenden thatsächlichen Verhältnisse sind durch eine amtliche Untersuchung zu ermitteln.

In Beziehung auf die Benützung von Beweismitteln und auf die Würdigung der Beweise ist das Gericht an gesetzliche Regeln nicht gebunden.

Die Partei, welche das Ansuchen um Todeserklärung gestellt hat, und andere Personen können erforderlichen Falles auch eidlich vernommen werden.

§. 4. Wenn zu beforgen ist, daß die Feststellung von Thatfachen, welche für die Erwirkung einer Todeserklärung von Einfluß sein können, bei längerem Aufschube unmöglich gemacht oder erheblich erschwert würde, so kann diese Feststellung noch vor dem Ansuchen um Todeserklärung bei demjenigen Bezirksgerichte begehrt werden, in dessen Sprengel die zum Zwecke der Feststellung nöthigen Erhebungen vorzunehmen sind.

§. 5. Das Gesuch um eine Todeserklärung kann ein Jahr vor dem Ablaufe der in §. 24 allg. bürgerl. Gesetzbuches bestimmten Frist angebracht werden.

Soll aber die Todeserklärung eines Abwesenden erwirkt werden, welcher sich in einer nahen Todesgefahr befunden hat, so kann das Ansuchen um die Todeserklärung sofort nach dem Ereignisse, in welchem das Leben des Abwesenden gefährdet war, gestellt werden.

Die Entscheidung, welche eine Todeserklärung ausspricht, kann in keinem Falle vor Ablauf der in §. 24 allg. bürgerl. Gesetzb. bestimmten Frist erfolgen.

§. 6. Wird eine Todeserklärung angesucht, so hat das Gericht zur Vertretung des Abwesenden in dem Verfahren zum Zwecke der Todeserklärung einen Curator zu bestellen.

Demselben liegt insbesondere ob, die zur Auffindung des Abwesenden geeigneten Nachforschungen zu pflegen.

§. 7. Erachtet das Gericht das Vorhandensein der gesetzlichen Erfordernisse der Todeserklärung als in einer für die Einleitung des weiteren Verfahrens ausreichenden Weise dargethan, so hat es durch ein Edict, in welchem die wesentlichen Umstände des einzelnen Falles anzugeben sind, aufzufordern, dem Gerichte oder dem Curator Nachrichten über den Abwesenden zu geben.

Zugleich ist anzukündigen, daß die Entscheidung über das Gesuch um Todeserklärung nach Ablauf eines Jahres erfolgen werde. Diese Frist ist jedoch in dem im §. 5, Absatz 2 bezeichneten Falle bis zum Ablaufe der im §. 24, Z. 3, allg. bürgerl. Gesetzb. bestimmten Frist von drei Jahren auszudehnen.

Das Edict ist an der Gerichtstafel anzuschlagen und dreimal in die für amtliche Kundmachungen bestimmte Zeitung einzuschalten. Das Gericht kann auch anordnen, daß das Edict in anderen Zeitungen veröffentlicht werde, sowie, daß wiederholte Veröffentlichungen des Edictes stattfinden.

Der Tag, an welchem die Edictalfrist endet, ist in jedem Falle in dem Edicte anzugeben und so zu bestimmen, daß nach der dritten Einschaltung des Edictes in die amtliche Zeitung mindestens ein Jahr verstreichen muß.

§. 8. Nach Ablauf der in dem Edicte bestimmten Frist entscheidet das Gericht auf neuerliches Ansuchen über das Begehren um Todeserklärung. Wird die Todeserklärung ausgesprochen, so ist auch der Tag des vermutheten Todes anzugeben.

Läßt sich nach den gepflogenen Erhebungen der Tag bestimmen, von welchem anzunehmen ist, daß er der Todestag sei, beziehungsweise, daß der Abwesende denselben nicht überlebt habe, so ist dieser Tag, außerdem aber derjenige Tag als vermutheter Todestag zu bezeichnen, an welchem das Ende der Frist eingetreten ist, deren Ablauf nach §. 24 allg. bürgerl. Gesetzb. die Vermuthung des Todes für den vorliegenden Fall begründet.

§. 9. Wenn der Abwesende einen Ehegatten zurückgelassen hat, so kann von diesem beim Vorhandensein der im bürgerlichen Rechte bestimmten Erfordernisse das Begehren gestellt werden, daß mit der Todeserklärung auch der Ausspruch verbunden werde, daß die Ehe als aufgelöst zu betrachten sei.

Das Gericht hat in diesem Falle zugleich mit dem Curator auch einen Verteidiger des Ehebandes zu bestellen.

In der Entscheidung, welche die Todeserklärung ausspricht, ist auch über das Begehren, daß die Ehe als aufgelöst zu betrachten sei, zu erkennen.

Der zurückgelassene Ehegatte kann, nachdem eine Todeserklärung des Abwesenden bereits erfolgt ist, das Begehren um den Ausspruch, daß die Ehe als aufgelöst zu betrachten sei, auch nachträglich stellen. Das Gericht hat hierüber nach den Bestimmungen dieses Gesetzes vorzugehen, und sich in der Entscheidung, falls es dem Begehren stattgibt, auf den Ausspruch zu beschränken, daß die Ehe als aufgelöst zu betrachten sei.

Der Verteidiger des Ehebandes hat in beiden Fällen gegen eine in erster Instanz gefällte Entscheidung, welche den Ausspruch enthält, daß die Ehe als aufgelöst zu betrachten sei, den Recurs zu ergreifen. Das gleiche gilt, wenn dieser Ausspruch entgegen der Entscheidung erster Instanz erst in der zweiten Instanz gefällt wurde.

§. 10. Wenn der Beweis des Todes eines Abwesenden nicht durch öffentliche Urkunden herzustellen ist, so kann bei dem im §. 1 bezeichneten Gerichte der Beweis des Todes geführt und der Ausspruch erwirkt werden, daß dieser Beweis als hergestellt anzusehen ist.

Auf das Verfahren finden die Bestimmungen der §§. 2, 3 und 4 Anwendung.

Findet das Gericht das Ansuchen um Beweisführung des Todes zur Einleitung des weiteren Verfahrens geeignet, so hat es ein Edict zu erlassen, auf welches die Bestimmungen des §. 7 mit der Aenderung Anwendung finden, daß die Edictalsfrist nach Ermessen des Gerichtes jedoch nicht auf kürzere Zeit als drei Monate festzusetzen ist.

Gleichzeitig mit dem Erlassen des Edictes hat das Gericht einen Curator zu bestellen (§. 6).

Die Aufnahme der Beweise kann vor dem Ablaufe der Edictalsfrist stattfinden.

Vor der Entscheidung hat das Gericht die Parteien über das Ergebnis der Beweisführung zu vernehmen.

Wird der Beweis des Todes als hergestellt erkannt, so ist in der Entscheidung der Tag anzugeben, von welchem bewiesen ist, daß er der Todestag ist, beziehungsweise, daß der Abwesende ihn nicht überlebt hat; in dem letzteren Falle hat dieser Tag als Todestag zu gelten.

§. 11. Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit und es treten die bestehenden gesetzlichen Bestimmungen, soweit sie Gegenstände desselben abweichend regeln, außer Kraft.

Die Bestimmungen dieses Gesetzes finden auch in den bei einem Gerichte bereits anhängigen Fällen einer Todeserklärung oder einer Beweisführung des Todes Anwendung.

§. 12. Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes ist der Justizminister beauftragt.

III.

Ravnanje s spreobrnjenci.

II.

Spregovorimo danes o spreobrnjencih v ožjem smislu ali o konvertitih, to je, o taci, ki v kaki krščanski sekci sicer, a krivoverski, krščeni, se vračajo v naročje edino izveljavne katoliške cerkve.

Najprej o otrocih.

1. Smé li katoliški duhovnik krstiti otroka krščanskih, a ne katoliških roditeljev? Ako stvar vza-memo v principu, smemo reči: otroke krščanskih starišev smela bi katoliška cerkev krstiti celo zoper voljo njih roditeljev, kajti podložni so jurisdikciji njeni. Ali,

da se odvrne mnogo zla, je dan današnji cerkveno in državno prepovedano, krstiti jih zoper voljo ne-katoliških starišev. Ako rečemo: nekatoliških starišev, štejemo semkaj tudi roditelje, katerih je le eden, oče ali mati, v mešanem zakonu živeč, nekatoličan. Po Avstrijskem zakonu dné 25. maja 1868. imajo v mešanem zakonu sinovi biti vere očetove in hčere materalne vere, če morda roditelja sama nista drugače določila. Postava namreč dovoljuje, da smeta zakonska po sklenjeni zakonski zvezi, ali tudi vže prej po sklenjeni medsebojni pogodbi, drugače napraviti, ali tudi določiti, da bodo vsi otroci vere, očetove ali vsi materalne.

rine. — Ozir nezakonskih določuje zakon: „Unehe-liche Kinder folgen der Religion der Mutter.“

Tudi cerkev je vže enekrat obravnavala vprašanje, ali naj bi katoliški duhovni pastir krstil otroke protestanških roditeljev? Brez dvombe sme to storiti in in naj to stori, ako stariši otrokovi dovolijo v to, in če je dete v smrtni nevarnosti. Škof Bardstowski objavil je svoji duhovščini: „baptizentur sine difficultate“. Ta škofovski razglas prišel je v razgovor v Rimu, in 13. septembra 1827. objavi „S. Congr. Officii“ gledé te zadeve naslednji navod: „Iam quod pertinet ad Decretum de infantibus haereticorum incipiens: baptizentur sine difficultate, S. Congregatio adjuncta omnia, in quibus eas regiones versari expositum fuit, et momenta allata (quae Decretorum S. Romanae Inquisitionis jam Bardensi Episcopo per presbyterum Kenrik communicationum moderationem importare videbantur) mature expendit, omnibusque pensatis ab hac regula in praxi discedi non debere existimat: infantes haereticorum a parentibus oblatos non esse baptizandos, nisi probabilis effulgeat spes catholicae eorum educationis“ etc.

V tem smislu so tudi škofje Dunajske cerkvene provincije dne 25. februarija 1856 naslednje ukazali: „Der katholische Pfarrer kann und soll sich herbeilassen, ein Kind nichtkatholischer Eltern (auf Verlangen derselben) zu taufen, wenn sonst zu befürchten stünde, dass es der Gnade der Wiedergeburt entbehren könnte, wofür aber die Eltern sich nicht verpflichten, den Täufling in der katholischen Religion erziehen zu lassen, so ist derselbe zwar als katholisch in das Taufbuch einzutragen, jedoch beizufügen, dass er das Kind nichtkatholischer Eltern sei, welche kein Versprechen gegeben hätten, denselben in der katholischen Religion erziehen zu lassen. Als Taufpathen sind auch in solchen Fällen nur Katholiken zuzulassen; protestantische Personen können nur als Zeugen für die That-sache der vollzogenen Taufe dabei erscheinen. Erklären die Eltern, das Kind in der katholischen Religion erziehen lassen zu wollen, so ist diese Erklärung in der Rubrik „Anmerkung“ einzutragen und durch die Unterschrift des taufenden Priesters und der Pathen mit dem Beisatze, dass ihnen die Eltern des Kindes bekannt seien, zu bestätigen.“

Tako ravna jo tudi po drugih vladikovinah.

2. Kaj pa, če se dorasli nekatoličan oglasi za sprejem v katoliško cerkev? Kar smo vže prej ozir sprejetja in podučevanja prišlecev povedali, ono velja tudi za spreobrnjenca v ožjem smislu. Tudi konvertita treba prijazno sprejeti, pozvedati po vnanjih razmerah njegovih, v katerih živi, in po nagibih, ki ga vlečejo k

prestopu, ter pripeljati ga do tega, da bode iz pravega namena, iz plemenitih motivov želel sprejetja itd. Le zarad podučevanja odraslih konvetitov je treba še posebej nekoliko omeniti.

Rituale Rom. na kratko veli: „Haeretici ad catholicam ecclesiam venientes . . . prius errorum suorum gravitatem agnoscant et detestentur et in fide catholica diligenter instruantur.“¹⁾ — Konvertitu treba torej najprej skrbnega poduka²⁾, kajti temeljito podučen v katoliških resnicah bode tudi spoznal svojo zmoto in žalostni svoj dušni stan. — Kar se tiče vprašanja, naj li učitelj s katehumenom obravnava ves katekizem kar zapored, ali le nekatere oddelke, je to, seveda, odvisno od verske izobraženosti spreobrnjenčeve. Kaj pa, da bo podučevanje moralo drugačno biti pri konvertitu teologično izobraženem in drugačno pri človeku, ki je v verskih rečeh sploh le malo podučen. A preveč verskega znanja naj tako zvanim omikancem duhovni pastir nikar ne pripisuje in ne zaupa, v posvetnih vedah časih zelo izobraženi so premnogokrat v verskih zadevah jako nevedni. Tudi takim je treba toraj vse verske resnice kar zapored predložiti, le da zamore pri nekaterih tvarinah krajše opraviti. Konvertite iz protestanstva gré posebno dobro in temeljito podučiti v onih resnicah, katere so heretiki popačili ali celò zavrgli, n. pr. nauk o sv. pismu in ustnem izročilu, o nezmotljivosti sv. cerkve, o podedovanem grehu, o opravičenju, o zaslužnosti dobrih del, o sv. zakramentih, o odpustkih, o vical, o češčenju svetnikov itd. Gledé na večjo ali manjšo versko omiko spreobrnjenčovo naj se veroučitelj tudi bolj ali manj ozira na razne ugovore in predsodke med drugoverci razširjene o katoliški veri in cerkvi, ter naj mu lepo njih ničevost pokaže.

Brž ob začetku podučevanja naj on seznanj po-učenca z nezmotljivostjo sv. cerkve. Pri uku o zakramentu sv. krstá in njega potrebnosti ga utegne vže tudi opozoriti, da bo morda treba pogojno sv. krst ponoviti nad njim. Zlasti živo in prepričalno naj katehet govori o znamenjih prave Kristusove cerkve, in kako so lepo najti edino le pri rimsko-katoliški cerkvi. Tu in pri drugih oddelkih katekizma naj duh. pastir opušča

¹⁾ Ravno tako tudi naš obrednik str. 12.

²⁾ Duhovnemu pastirju učitelju utegnejo dobro služiti knjige: Merz: Methode, die Protestanten von der Wahrheit der kathol. Kirche zu überzeugen; — Möhler: Symbolik; — Hurter: Geburt und Wiedergeburt; — Bosuet: Unterscheidungslehren; — Clarus: Das tridentinische Glaubensbekenntnis; Gronheid: Konvertitenunterricht, in druge.

vso nepotrebno polemiko ter naj se varuje zlasti strastnih napadov na vero, v kateri je katehumen živel doslej.

Govoreč o dolžnostih, koje naklada katoliška cerkev svojim vernikom, utegne učitelj opomniti konvertita znanih besedij Melancthonovih do svoje matere: „Po naši veri je laže živeti, a po katoliški laže umreti.“

Zelo bode duh. pastir pospeševal podučevanje, ako omikanemu spreobrnjencu dá primerno knjigo za berilo, da jo vzame domov.

Da katoliški mašnik spreobrnjenca vže zadostno podučenega in pripravljenega v sveto cerkev sprejeti smé, mora si od svojega višega pastirja preskrbeti prej oblast, odvezati ga „ab haeresi“. Vsled konstitucije Pija IX., izdane dné 12. oktobra 1869, ki se začne z besedami: „Apostolicae sedis moderationi“, zadene izobčenje: „omnes a christiana fide apostatas, et omnes ac singulos haereticos, quocunque nomine censeantur et cuiuscunque sectae existant . . .“ Kaj pa da zapade tej cerkveni kazni le tedaj, če živi v zavednem krivoverstvu, če je krivoverstvo njegovo, kakor pravimo, „haeresis formalis“, in če vé za omenjeno cerkveno kazen. Premnogih protestantov krivoverstvo pa je le nezavedno — „haeresis materialis“, premnogim je neznana tudi kazen izobčenja, vendar cerkev za vnanjo sodbo — „pro foro externo“ — ne razločuje med zavedno in nezavedno herezijo, ter z vsemi spreobrnjenci heretiki, kakor tudi z razkolniki in odpadniki, ko se vračajo v sv. cerkev, ravna kakor z ekskomunikaciji zapadlimi, jih „pro majori securitate, in foro externo“ vse odvezuje, in sicer v dvomu, so li zapadli cerkveni kazni ali ne, odveže jih „ad cautelam“ pogojno.

A ne le „pro foro externo“ odvezuje cerkev vse spreobrnjence heretike in odpadnike od izobčenja cerkvenega; duhovnemu pastirju, ki tacega želi sprejeti v naročje katoliške cerkve, je tudi prositi pooblaščenja, da ga smé odvezati „ab haeresi in foro interno“, pri spovedi kajti ona odveza „in foro externo“ ni zakramentalna odveza, toraj ne odpravi greha „haereseos“, kojega je storil spreobrnjenec, ako je bil zaveden heretik — „haereticus formalis“. „Absolutio in foro externo“ je le odveza od cerkvene kazni — „a censura“. Je pa li treba spreobrnjenca odvezati „ab haeresi“ tudi pri spovedi ali ne, to seveda, je duh. pastirju mogoče odločiti le „in confessionali“, ker le tukaj je možno spoznati, je li dotični zaveden heretik ali ne. In če bi spovedniku pri vsem vestnem preiskovanji le še pаметen dvom ostal, odvezal naj bi ga pogojno.

Kje pa ima duhovni pastir iskati in prositi oblasti spreobrnjenca odvezati „ab haeresi in foro externo“, in če se pokaže potreba, tudi „in foro interno“? Izobčenje, kateremu zapadejo krivoverci, odpadniki in razkolniki, je udržano sv. očetu „speciali modo“, toraj on, ki je le sploh pooblaščen, odvezovati od papeževih rezervatov, od tega udržanja brez posebnega dovoljenja ne sme odvezovati; ali škofje imajo pri nas vsled posebnih pooblastil pravico, da smejo tudi od tega papeževega udržanja sami odvezovati, pa tudi druge mašnike pooblastiti, odvezo deliti od omenjenega greha in od kazni z njim združene. Duhovnemu pastirju je toraj v tem slučaju vselej pri svojem škofu prositi „facultatem absolvendi ab haeresi“.

Samo ob sebi je umljivo, da v veliki sili, n. pr. umirajočega, smé duhovnik brez vsacega daljnega pooblaščenja odvezati „a quacunque censura“ in spreobrnjenca (če je potrebno) v tem slučaju tudi pogojno krstiti brez višega dovoljenja.

Ko je duhovni pastir oblast prejel od svojega škofa „ab haeresi“ odvezati in v naročje sv. cerkve sprejeti spreobrnjenca, kako se ima to zgoditi? Naš obrednik določuje način sprejemanja na str. 54—64, ali narnovejši čas je izšla neka uradna „Instructio S. Congr. S. Officii de Neo-Convertorum receptione“¹⁾. Glasi se:

„Proposito dubio R. P. D. Episcopi Philadelphiensis circa professionem fidei ac absolutionem haereticorum dum convertuntur, feria IV. die 20. Julii 1859., Emmi D. D. decreverunt, dandam esse instructionem, prout sequitur:

In conversione haereticorum inquirendum est primo de validitate baptismi in haeresi suscepti. Instituto igitur diligenti examine, si compertum fuerit, aut nullum, aut nulliter collatum fuisse, baptizandi erunt absolute. Si autem investigatione peracta, adhuc probabile dubium de baptismi validitate supersit, tunc sub conditione iteratur. Demum si constiterit validum fuisse, recipiendi erunt tantummodo ad abjuratorem, seu professionem fidei. Triplex igitur in conciliandis haereticis distinguitur procedendi methodus:

1. Si baptismus absolute conferatur, nulla sequitur abjuratio nec absolutio, eo quod omnia abluit Sacramentum Regenerationis.

2. Si baptismus sit sub conditione iterandus, hoc ordine procedendum erit:

¹⁾ Natisnjena v zbirki, izdani po Herderji pod naslovom: Collectio Lacensis Conciliorum recentiorum. Tom. III. pag. 650. Od tod sprejel jo je tudi Gassner v svojo „Pastoral“.

- a) Abjuratio seu fidei professio.
- b) Baptismus conditionatus.
- c) Confessio sacramentalis cum absolutione conditionata (i. e. si indiges).

3. Quando denique validum iudicatum fuerit baptisma, sola recipitur abjuratio seu fidei professio, quam absolutio a censuris sequitur.“

Na to pride „Modus excipiendi professionem fidei catholicae a neo-conversis“, pa odveza „ab haeresi“. Naj omenim, da ta veroizpoved je drugačna, kakor ona po pismu Pija IV. ukazana, ki je natisnjena tudi v našem obredniku.

Kedar je dvomno, če si je heretik nakopal cerkveno kazen ali ne, pridene se v odvezi k besedam: „absolvo te a vinculo excommunicationis, quam. . .“ besedica „forsan“.

Ako se pokaže, da konvertit v krivoverstvu ni bil krščen veljavno, krstiti se ima prav tako, kakor naš obrednik veli na str. 24.

Premnogokrat ostane pameten, opravičen dvom o veljavnosti krsta, ki je bil spreobrnjencu podeljen po krivoverškem cerkvenem služabniku. V tem slučaju ni le dovoljeno, je celo dolžnost, krst ponoviti pogojno. Ako toraj duhovni pastir po skrbnem popraševanju izve, da v kraji, kjer je bil dotični spreobrnjenec krščen, pri krivovercih gledé sv. krsta ni tako, kakor bi imelo biti, da se morda gledé tvarine, slovila, ali gledé istodobne rabe obeh, ali gledé potrebnega namena nahajajo bistvene napake, tedaj naj stvar sporoči škofijstvu, ter naj vpraša, kaj mu je storiti. Ko bi se ukazala ponovitev sv. krsta, pogojna ali brezpogojna, zgodi naj se to bolj skrivše, to je, ne pred krščansko občino, in če bi se tudi drugo sprejemanje godilo slovesno.

Oziroma krščevanja konvertitov pravi sv. Alfons: „cum tot urgeant motiva dubitandi de valore talium baptismatum, merito dicimus, ordinarie loquendo, illa sub conditione esse repetenda.“ — In res najdemo dandanes v Ameriki in na Angleškem navado, vse protestanške konvertite krstiti „sub conditione“, naj se vračujejo od katere sekte koli. Tako se godi tudi v Rimu, kakor piše Perrone,¹⁾ namreč: „Hinc receptum

est, ut passim non solum in Anglia, Gallia, Germania, verum etiam Romae sub conditione eis, qui se ex diversis sectis recipiunt ad Ecclesiam Catholicam, iterum Baptismus conferatur“. — Ali kar précej, brez preiskovanja se krst, če tudi pogojno, ne smé ponoviti nad spreobrnjencem, ampak s škofovim dovoljenjem, in šele tedaj, ko se je zgodila „investigatio diligens“, pa še vedno ostane dvom o veljavi prejšnjega krsta. Tako je izrekla S. C. I. 17. decembra 1868 in 20. nov. 1878.

Tudi pri pogojno podeljenem krstu se ima izvršiti ves obred, kakor ga popisuje „ordo baptismi adulterum“, ne da bi se samo oblikanje ponovilo.¹⁾

Sprejemanje se utegne zgoditi brez vsake slovesnosti, ali pa javno in slovesno, kakor razmere to dopuščajo. Kedar želi spreobrnjenec sprejet biti brez slovesnosti, naj v cerkvi (pri zaprtih durih) le vpričo vsaj dveh prič pred duhovnim pastirjem odmoli zaukazano vero (professio fidei); potem naj opravi spoved, kjer pred odvezo od grehov prejme odvezo od cerkvene kazni „propter haeresin“. Kedar se pa sprejem vrši bolj slovesno, kar je prav spodbudno, tedaj konvertit naj prej opravi spoved in prejme odvezo „a censuris et peccatis“; potem pa v cerkvi pred pričama, koje si sam izvoli, med sv. mašo po evangeliji veroizpoved glasno odmoli in po mašnikovem obhajanju vpričo zbranih vernikov prejme sv. obhajilo. Konvertitu se ima tudi vselej naročiti, da ob prvi priliki prejme tudi zakrament sv. birme.

Sprejem konvertita ima se po opravljenem sv. dejanji vpisati v matico za spreobrnjence, natanko tako, kakor je ukazano po knezoškofijskem ordinarijatu dné 3. marcija 1883 (gl. Dioecbl. str. 46).

Kar smo rekli o prišlecih iz neverstva, velja tudi ozir spreobrnjencev: duhovni pastir, ki ga je podučeval in sprejel, naj mu bode še nadalje ljubeznjiv učitelj, vodnik in skrben oče, ki naj novo-pridobljeno ovčico skuša utrditi v dobrem in jej zlasti po pogostnem prejetju sv. zakramentov podajati čvrste hrane in moči zoper notranjo slabost in hudobni svet. A. Z.

¹⁾ De baptismo cap. V. in nota 2.

¹⁾ Obširneje o tem gl. Münst. Pastbl. 1883, str. 85.

IV.

Zgodovina Sorske fare.

(Dalje.)

3. Podružnica sv. Mihaela arh. v Dolu.

Najbliže farni cerkvi, oddaljena le dobrih 10 minut, stoji cerkva sv. Mihaela in sicer, prav kakor beseda kaže, v dolu, ob reki Sori. V svoji srenji ima ona vasi: Dol in Drago. Posvečevanje se obhaja pri njej v nedeljo po sv. Jakobu, patrocinij pa na dan sv. Ane. Do l. 1685 se je patrocinij pri Dolski cerkvi obhajal redno v praznik sv. Mihaela, a ker je na ta dan preveč ljudij hodilo na semenj v Loko, dobi tadani župnik privoljenje, da sme biti patrocinij v praznik sv. Ane. Tej svetnici v čast se je pozneje postavil v cerkvi stranski altar. Cerkev je zidana v čisto renesančnem slogu, morebiti ravno v letu 1781, kakor kaže letnica na edinih cerkvenih vratih. Dolga je ona 11.5 m. široka pa v ladiji 7 m. in v svetišču le 3.7 m. — tedaj veliko premajhna za vso mnogoštevilno farno občino, ki se sedaj, za porušenja farne cerkve, semkaj zbira k službi božji. L. 1631 je morala biti ta cerkev, ali njena prednica, še mnogo manjša, ker je imela vsega skupaj le dvoje oken, in bila je tako zapuščena, da jej je manjkalo vsega potrebnega, še celo mize pri edinem altarčku sv. Mihaela. Zunaj cerkve na levi strani vhoda v lopi je pač stal še drug altar, a tega so ukazali podreti l. 1664. Pri tem altarju je maševal prej duhoven, kadar so Ločani in Godeščani prišli v procesiji z obljubno mašo na dan sv. Vida, ter pridigoval je raz zidane prižnice, stoječe poleg vrat, ljudstvo je raz pa zbrano zunaj pokopališča na lepi planjavi.

Cerkev je bila presnažena l. 1868, kakor pové letnica na zvoniku in druga nad slavolokom v cerkvi. V njej stojita dva altarja: veliki sv. Mihaela in stranski sv. Ane. Oba sta posvečena. Poslednjega je posvetil l. 1761., ko je bil isti na novo postavljen, po dovršenem posvečenju altarja sv. Jožefa v farni cerkvi, škof Leopold grof pl. Petazzi. Pri altarju sv. Mihaela je bila nekdanj o prazniku prikazanja sv. Mihaela slovesna sv. maša za odvrnjenje povodnji. Dalje so bile v tej cerkvi maše: v dan sv. Marka, sv. Ane, sv. Mihaela, v ponedeljek prošnjega tedna in na osmino sv. Rešnjega Telesa, ali pa (po l. 1750) v nedeljo po prazniku sv. Telesa. Obhajala se je namreč ta dan tukaj procesija z Najsvetejim in peli so se navadni štirje evangeliji.

Zvonik, ki je bil l. 1661 še lesen, stoječ na sredi cerkvene strehe z dvema zvončkoma, sezidan je zdaj pred cerkvenim vhodom in v njem visé trije zvonovi. Velikega in malega je vtil Albert Samassa l. 1877, srednji je pa od l. 1707. Okrog cerkve je bilo nekdanj pokopališče, ki se pa vže l. 1661 ni več rabilo. Tega leta je ukazal obiskalec cerkve posekati zelo star, velikansk hrast, ki je rasel sredi njive božje in grozil cerkev podreti. Srenjani, pravi stara knjiga, so žalostni in neradi položili sekiro na veličastno drevo.

Cerkev je imela razun neke hišice, zidane l. 1639, tudi njivo, imenovano „cerkovnica“. Od hišice je dobivala ona (l. 1669) stanovnine po 1 gl. 25 kr. na leto; njivo s tremi merniki posetve jej je pa obdelovala srenja, katera je pridajala o mlačvi še svoje štiri mernike pšenice za cerkvene potrebe, in poklonila župniku prašička o sv. Mihaelu.

4. Podružnica sv. Nikolaja šk. pri Jérperci.

Poleg starodavne velike ceste, ki gre iz Medvod na Kranj, pičlo uro od farne cerkve, stoji v lepi ravlini cerkev sv. Nikolaja pri Jérperci. Ime Jérperca¹⁾ je nastalo skoraj gotovo iz nemškega „Herberge“, ker je bila nekdanj ondi ob cesti prenočilnica za popotnike. Takih prenočilnic ob cestah nahajamo na večih krajih vže v 12. stoletji, in zraven kako kapelico. Tudi začetek cerkve sv. Nikolaja je gotovo star. Ona šteje v svojo sosesko vasi Zgornja Senica in Svetje. Posvečenje cerkve se obhaja v nedeljo pred sv. Jernejem, prav stari „semenj“ je bil pa kedaj v nedeljo po sv. Juriju. Sedanja cerkev je dolga 14 m. široka pa 5.5 m. Zidana je bila ona v začetku 16. veka v gotskem slogu, a prestala je potem mnogo predeláv. Posvečena je bila pa ta cerkev najprej od Oglejskemu patrijarhu podložnega škofa Daniela de Rubeis 13. junija 1512, potem pa zopet, ne vemo iz kakega uzroka, od Ljubljanskega škofa Urbana Textorja 5. julija 1541. Posvečevalno pismo prvega se glasi:

Daniel de Rubeis, Dei et Aplice Sedis gratia Epus. Caprulanus in Patriarchatu et dioecesi Aquil. pro

¹⁾ Sliši se tudi izgovarjáva: Jépreca, Jéperica; v starih nemških listinah je pa razun Herberg tudi Eperg pisano.

Rmo. in Christo patre et Dno. Dno. Carlo sancti Marci sanctae atque sedis Aquileien. Patha. dignissimo, visitator, et suffraganeus generalis Vniuersis et singulis Christi fidelibus has nostras litteras inspecturis salutem in Dno. sempiternam. Harum serie litterarum vniuersitati uestre notum facimus, quod Nos anno Nativitatis Dni. 1512 Indict. Vta. die uero Sabbato XIII men. Junii Spiritus s. gratia suffulti, iuxta ritum, modum et formam s. Rom. Eccl., Consuetudinem ac normam a sanctis patribus traditam, rite et solemniter Consecrauimus et dedicauius Ecclesiam S. Nicolai in Campis, filialem Ecclesiam S. Stephani in Zeyer, Laybacensis dioec. cum vno eius Altari in honorem S. Nicolai, Leonardi et Osualdi. In quo reposuimus reliquias sanctorum Mene, Prothi et Grisogoni ... (Tu je v obširnih stavkih obiskovalcem cerkve podeljenih nekaj odpustkov.) Datum In oppido Krainburge anno Indict. die et mense quibus supra Pontificatus Ss. in Christo Patris et D. D. Leonis diuina prouidentia pape Xmi. Anno Vto. Augustinus Sanctoninus Curie Pathalis Aquileien. Cancellarius.

Prezbiterij, ki se konča s tremi stranmi osmokrta, je ohranil še gotško obliko. Skazo dela le štirivoglato okno na epistelski strani. Za velikim altarjem je pa troje poznogotskih oken, ki so s podboji razdeljena v dva dela. V njih se nahajajo okrogle šipice in mreževina z dvema ribjima mehurjema (Fischblasen). Na sklepnikih v zvezduatem svodu so rože in podobne, in sicer na ednem podoba sv. Nikolaja, na drugem pa Kristusova. Rebra sloné na konzolah iz poznejše gotike. Na gotškem slavaloku je letnica 1808. Tega leta je bila cerkev pogorela. Ladija, razun velikih vrat, ima pa vže čisto renesančen obraz, ker je bila, znabiti po pogorišču, z obokom vred vsa prestrojena.

Trije altarji so v cerkvi in toliko jih je stalo vže l. 1631. Veliki, posvečen v čast sv. Nikolaju, je bil nov l. 1841. Na epistelski strani je postavila srenja l. 1711 na mestu, kjer je l. 1631 bil razdrt altar sv. Nikolaja, in kjer je potem stala prižnica, nov altar sv. Lucije za 90 gld. Ustanovila se je tačas tudi maša, ki naj se opravlja pri tem altarju vsako leto na dan sv. Lucije, ter določilo se je, da naj mašnik dobiva za to po tri libre (= 40 cruciferos Carniolicos). Sedanji altar sv. Lucije je delo iz poznejšega časa, kakor tudi oni sv. Marije Magdalene na evangelijski plati. Altar, ki je nekda bil postavljen, kakor skoro pri vseh cerkvah, v prostorni lopi pred cerkvijo, se je podrl leta 1654.

Kor je v cerkvi lesen, tlak pa kameniten. Mal, lesen zvonik se je nekda dvigal vrh cerkvene strehe,

dandanes pa stoji širok zvonik, sezidan l. 1721, na evangelijski plati svetišča. Po pogorišču so zvonik popravljali l. 1835 ter zastrojili 160 gld. V njegovem zidu se vidi poleg ogorelih tramov čudno kamenje, obstoječe iz mnogobojnih zrn, imenovano Posavske „labere“. Pod zvonikom tiči zakristija, v njegovih linah pa visita dva zvonova, katera je vtil l. 1806 Vincencij Samassa v Ljubljani. Na zunanji cerkveni steni je naslikan sv. Nikolaj in pod njim ta-le kronogram: DIVE NICOLAE, SIs qVesVmVs nobIs aVXILians VbIqVe.

Zid okrog cerkve še zaznamova, kako veliko je bilo nekda pokopališče. Napravili so namreč novo pokopališče pri Jerperci l. 1603, ko je razsajala po Kranjskem huda kužna bolezen in so ljudje zelo mrli. Škof Tomaž Hren je je tega leta sam blagoslovil. Pri-poveduje nam ta škof obširno v svojem dnevniku¹⁾, kako je na dan sv. Matevža, ko je bil prišel pokopališče blagoslavljal, silno dež lil, tako, da je to opravilo moral preložiti na dan sv. Mihaela in le v cerkvi je 319. podelil zakrament sv. birme. Ko pa na sv. Mihaela dan zopet pride blagoslovit pokopališče, ni nič bolje z vremenom: curkoma lije z nebá. Škof gre na prižnico in govori dolgo o svetosti, spoštljivosti in neoskrnljivosti pokopališč, preden prične veliko mašo. Na koncu pridige on ljudstvo opomni, naj moli, da bi se izvedrilo. In glejte! dež res poneha, škof Hren pa pri najlepšem vremenu pokopališče blagoslovi, v dnevnik pa tudi ne pozabi pristaviti svojega „Laus Deo!“

Maše so pri Jerperci: o patrocini in posvečenji cerkve, na praznik sv. Marije Magd. in sv. Lucije. L. 1711 je imela cerkev tri lastne njive, katere je obde-lovala soseska, in pa jedno hišico z vrtom. Vrt je bil kupljen vže l. 1599 od Ahacija Čugl-na, gradskega grofa Ljubljanskega. Hiša cerkovnikova je dvakrat pogorela, namreč l. 1808 s cerkvijo vred, in potem zopet septembra l. 1854.

V začetku tega stoletja, ko so se prenarejale fare, so hoteli ustanoviti pri Jerperci samostojno kuracijo, a podrl se je ves načrt pred zvršetkom.

5. Podružnica sv. Andreja na Gostéčem.

Med najznameniteje in najstareje podružne cerkve na Kranjskem spada cerkva sv. Andreja na Gostéčem. Odtod se šteje do Sore pol ure in do Loke jedno uro hodá, cerkev sama pa stoji blizu ceste pod zelenim gričem, ob potoku Gostéškem. Za ta potok vemo iz listin, da je nosil pred 900 leti isto ime, kakor dan-

¹⁾ Shranjen je ta sedaj v kapiteljskem arhivu Zagrebškem

danes, holmu nad cerkvijo se pa pravi Gradišče, in na njem se menda še dobi sled starega zidovja. Vže okolica cerkve je tedaj znamenita in nas zatopi v davno preteklost. In cerkvena sama! Na široko je znana pravljica, da so prvo cerkev na Gostečem še „adje“ zidali, ter „ajdovsko mašo“ notri imeli. Take pravljice, ki se ohranijo med ljudmi skoz stoletja, imajo nekaj zgodovinskega zrna v sebi. Nemogoče ni, da je pred krščansko cerkvijo stal tukaj pogansk tempelj, skoraj gotovo je pa, da letnica 1015, ki stoji zapisana, kar ljudje pomnijo, nad velikim vhodom, naznanja, kedaj da je prva cerkev bila ondi postavljena. Sedanja cerkev je bila zidana v začetku 14. stoletja, tedaj še v cvetu gotike. Posvetil jo je, kakor nam listine pričajo, prvo nedeljo po Binkoštih 1. 1334 Natalis, škof Emonski, kot generalni vikarij Oglejskega patrijarha. Na isto nedeljo obhaja ona še danes svoje posvečenje, ter Gostečani in Pungrčani, ki spadajo v njeno sosesko, svoj „semenj“.

Cerkev je 17.5 m. dolga in 5.5 m. široka. Svetišče, ki je za edno stopnjo vzvišeno, ima zadej tri strani osm vogelnika, v katerih je troje še dobro ohranjenih prvotnih gotških oken. Razdeljena so okna s podboji na dva dela, ki sta zgoraj sklenjena s šilastima trilstnima lokoma (spitzige Kleeblattbögen). Nosovi so žlebasto profilovani. Polje nad lokoma je okrašeno pri dveh stranskih oknih s čisto geometričnim čveterolistom (Vierpass), v srednjem oknu, ki se je menda pozneje popravljalo, sta mesto čveterolista dva ribja mehurja. V vseh treh oknih so še stare okrogle šipice v svinec vdlane. Nepotrebno štirivoglato okno na evangelijski strani se je napravilo 1. 1654. Svetišče ima dve svodni poli z gotško olupšavo. Nad prvo polo pri ladiji stoji nad svetiščem zvonik na štirih debelih kamnitih nogah, ki bi znale biti še ostanek zvonika iz romanske dobe, kajti pri gotških cerkvah se ni več stavil tako trden zvonik in na tem mestu. V drugi poli, ali pravem svetišči, slone rebra na konzolah in v sklepniku je podoba sv. Andreja. Prezreti ne smemo tu ob steni dveh svečnikov lepega kovaškega dela iz renesančne dobe. V 17. veku so še prižigali na njih nataknjene sveče, ki so gorele pri sv. maši, a samo med povzdigovanjem. Na epistelski strani svetišča stoji zakristija, zidana okrog 1. 1660. Nad njenim gotškim vhodom z železnimi vratmi so slike apostolov: Jude, Mateja in Pavla in sv. Janeza Krstnika, ter nad njimi poleg sv. Andreja letnica 1619; na nasprotni steni so pa: Jezus, Marija, Peter, Andrej in evangelijska slika ribjega lova. Nekdaj je bilo zmalano vse svetišče, a sedaj je večji njega del pobeljen. Nad slavo-

lokom stoji napis: „Gloria in altissimis Deo“ z letnico 1699. Leseni, ravni, kasetni strop v ladiji je bil napravljen še pred 1. 1631. Srednja kasetna je v podobi križa in po vsem stropu se vidijo razne podobe. Pri lesenem koru na epistelski strani ladije je ostalo še jedno gotško oknice s šilastim trilstnim lokom, kakoršne je nekdanj imela vsa ladija. Cerkevna vrata so močna, hrastova in zelo stara. V njih sredi je izbita luknja, katero, pravijo ljudje, da je izsekala Turek, ko je hotel prodreti v cerkev in pomoriti tu zbrane kristijane, a ustavila da ga je roka božja. Na zunanji strani cerkve se še vidi na zidu podoba sv. Krištofa. Zvonik so popravljali večkrat vže v tem stoletju, kakor nam povedo na njem letnice: 1828, 1838, 1851 in 1863. V njem visita dva zvonova. Veliki ima napis: „Lucas Dimiz me fudit Labaci 1737; malega je pa vžil Samassa leta 1850. Okrog cerkve je zid, ki spominja na nekdanje pokopališče.

Cerkev ima sedaj tri altarje, katere je 1. 1631 obiskovalec našel vse posvečene. Veliki altar s. Andreja je posvetil zgoraj omenjeni škof Natalis 1. 1334. Na njem ste zadej zapisani dve letnici 1693 in 1870. Prva pové, kedaj da je bil sedanji nadmizni del altarja nov, in druga kedaj predelan. Na moški strani v ladiji je altar sv. Ahacija in na ženski sv. Katarine. Oba sta bila nova 1. 1868. Tudi pri tej podružnici je bil do leta 1654 še jeden altar zunaj cerkve pred vhodom na evangelijski strani.

Mašne ustanove so napravile na Gostečem: Marija Žerovnik (1. 1851), Helena Strekel (1. 1852) in Jera Hafner (1. 1879). Razun patrocinja in dedikacije se obhajajo pri tej cerkvi sv. maše: na dan sv. Urbana, sv. Ahacija, v petek po sv. Jerneji (obljubna), na dan sv. Egidija in sv. Katarine. Nekdaj (1717) je bila tukaj še tudi maša v petek po sv. Telesu in v praznik najdenja sv. Križa. Po končani sv. maši je bila po soseski slovesna procesija z Najsvetejim, shranjenim v burzi, in peli so se štirje evangelijski, organista iz Loke so pa najemali, da je skrbel za petje.

Gosteška cerkev je bila svoje dni premožna, ker so ljudje hodili k sv. Andreju na božjo pot. 1. 1631 je dobivala ona polovico dohodkov od deseterih krav, katere je redila srenja. Tudi dokaj denarja je imela ona tačas na posodi, ter vlekla obrestij po 2 kr. od goldinarja, ali po grošu od dukata. Cerkovnik je imel svojo hišico in je pobiral pri kmetih biro, in sicer po 1½ mernika soršice na leto.

Ker se je srenja s ključarjema vred branila leta 1654 škofovemu vizitatorju, gen. vikarju Filipu Trpinu, odpreti cerkvene blagajnice, jo je zadela huda kazen,

namreč interdikt, ki je trajal od l. 1654—1660. Vrata Gostiške cerkve so bila zaprta, zvonovi so obmolknili in daritev sv. maše se ni nikdar opravljala, dokler ni nehala „pertinacia sacrilegorum Gostezhanorum“.

6. Podružnica sv. Hermagore šk. in Fortunata dij. na 'Osolniku.

Hrib Osolnik se dviga 800 m. nad morjem in nosi na svojem vrhuncu cerkev sv. Hermagore in Fortunata. Sè Sore se pride gori po zložni poti v pol-drugi uri. Povzdignjenega se čuti človek, ko ogleduje s te gorske osi (Spitze) pod seboj prekrasni svet in umé, zakaj da so naši predniki tako radi stavili cerkve po vrhovih gorá. Tu je razgrnjena pred teboj vsa Gorenjska ravnina, omejena z sivimi snežniki in belo Ljubljano in tam na zapadu ukazuje troglavi velikan veličastnemu polku Julijskih sinov tja notri do golih Kraških višin.

Povodu, da se je zidala cerkev na tej gori, podlaga stara legenda imeniten dogodek. Sam sv. Hermagora, katerega je bil na priporočilo sv. Marke posvetil apostelj sv. Peter za prvega škofa Oglejske cerkve¹⁾, pravi legenda, je bil dospel v te kraje, „ter šel na Osolnik pri Loki, kjer se je z Bogom pogovarjal in mu je Bog kazal tek časa, ter mu domovino v varstvo izročil. Še sedaj se kažejo stopinje po senožeti tega hriba, katere ljudstvo temu apostelju pripisuje, in se zagrniti ne dajo.“²⁾ Kedaj da se je prva cerkvica postavila na to visočino, nam ni znano, morebiti kmalu po letu 1281, ko se je v sinodi Oglejski sklenilo, da naj se praznik sv. Hermagore in Fortunata obhaja slovesno po vsej škofiji. Omenimo naj pri tej priliki ostankov starega zidu, ki se dobé blizu cerkve, na tako zvanem Rožnikovem Gradišči. Soseska sv. Hermagore je majhna; k njej spadajo le tri gorske vasi: 'Osolnik, Govéjek in Gónte³⁾. L. 1669 se je poleg stare dedikacije v nedeljo po sv. Mihaelu obhajala tudi nova na šesto nedeljo po Binkošti. Poslednja se obhaja še naše dni.

Sedanja cerkev je bila zidana za časa, ko se je najhuje širila protestantska vera po naši deželi, namreč okrog l. 1551, kakor kaže letnica na notranji strani slavloloka pred svetiščem, in sicer v gotskem slogu. Dolga je ona 12 m. in široka 5.5 m. Na svodu v svetišči in deloma pri oknih je zidava pozne gotike še dobro ohranjena. Na sprednji strani slavloloka pa na-

znanja številka 1661, da je bila cerkev tega leta pre-delana. Posvetil jo je z novim velikim altarjem vred Ljubljanski škof Oton grof pl. Buchheim 12. julija 1661. Strop v ladiji še ni star; raven je, kakor je bil poprejšnji, samo, da je ta narejen iz močnih, pobeljenih tramov, stari je bil pa iz lehnih, pobarvanih kaset. Zakristija, ki je bila prizidana svetišču po l. 1661, stoji nizko doli na epistelski strani, in v njej je shranjena stara, kamnita posoda za olje. Kor je lesen, in tlak iz cementa je bil narejen l. 1690 ter je stal 130 gl. Med cerkvijo in zvonikom, stoječim pred velikim vhodom, se nahaja lopa ali veža, odkoder so okna v cerkev. V lopi, postrojeni l. 1654 je bila nekdaj zidana prižnica, in od tod je pridigoval duhovnik po ravni pred cerkvijo zbranim romarjem, ki so prihajali, posebno iz Loških hribov, na Osolnik na božjo pot. Tačas še ni stal tukaj zvonik, temuč na cerkveni strehi, kajti ta zidani zvonik še ni videl treh rodov. Sedanji mali zvon, ki je bil vlit l. 1659 in posvečen od škofa Pičenskega, je dobil l. 1736 tovariša od zvonarja Luke Dimiza v Ljubljani za 116 gld. Prvi tehta okrog treh in drugi okrog osmih stotov. Skodljasta cerkvena streha je bila nova l. 1755; okrog cerkve pa ni bilo nikdar zidu.

Trije altarji so v cerkvi. Pri velikem altarju je posebno lepa podoba sv. Hermagore in Fortunata. Izdelal je ta altar l. 1701 v renesančnem slogu mojster Franc Slamnik iz Ljubljane za 290 gld. in 4 krone. Pod menzo je deska od starega altarja, ki je bil posvečen l. 1661, z dotično letnico. Pri stranskih dveh altarjih je na moški plati v tronu sv. Damijan in na levi sv. Jedert. Oba altarja sta bila nova l. 1862.

Razun obhajanja patrocinija in dedikacije posebnih gotovih maš na Osolniku ni. Cerkev tudi nima svojega posestva, le štirje sosednje kmetje so jej nekdaj obsevali jedno njivico z mernikom ovsá, sicer se je pa ona popravljala iz gole miloščine.

7. Podružnica sv. Florijana muč. na Tehovcu.

Tehovška cerkev sv. Florijana stoji na 685 m. visokem hribu, in da se pride do nje, se potrebuje od farne cerkve jedno uro hodá. Pod njeno srenjo spadajo vasi: Tehovec¹⁾, Studénčiče, Drnovec in Ločnica. Obletnica cerkvenega posvečenja je v nedeljo pred sv. Laurencem. Tudi te cerkve začetek nam ni znan. Gotovo pa zidanci prve cerkve na Tehovcu vže nekaj stoletij počivajo v grobu. Prvi zgodovinski dogodek od

¹⁾ Marian, Austr. sacra, IV. 50.

²⁾ Sv. Hermagora, sp. Volčič str. 5.

³⁾ Gónte, ali gonje, menda pomeni kraj, koder se živina goni na pašo.

⁴⁾ V starih pismih se nahaja pisano: Tahovz, Tochonz in Dohouez. Korenika tej besedi je dsh, Luft, prim dshniti itd. Tedaj Tehovec ali Dohovec, luftiger Berg.

nje imamo iz srede šestnajstega stoletja. Cerkev je bila namreč pri neki priliki razsvēčena. Prej ko ne je strela udarila va-njo in koga ubila, kakor se je bilo zgodilo pod škofom Hrenom s cerkvijo sv. Neže na Kumu. Tehovško cerkev je tedaj zopet spravil in posvetil z dvema altarjema vred Ljubljanski škof Urban Textor 4. julija 1548 leta. Matrikula Sorskega farnega arhiva o tem tako-le govori:

„Vigore Bullae ddto. 4. mensis Julii 1548 Ecclesiam filialem Sancti Floriani in Tohoutze reconciliavit Urbanus Textor, Episcopus Labacensis, simulque Altaria Sanctorum Servatii et Joannis Baptistae consecravit quarta die mensis Julii Anno Domini Millesimo Quingentesimo Quadragesimo Octavo.“

Sedanja cerkev je zidana v renesančnem slogu. Povečali so svetišče stare cerkve l. 1654 in ladijo sē slavalokom popravljali l. 1669 ter v drugič l. 1778. Namesto poprejšnega, ravnega, lesenega stropa je dobila cerkev l. 1788 v ladiji zidan svod in ta letnica stoji zapisana na slavaloku ter zunaj cerkve. Redka prikazen je velika, zidana, pred cerkvijo stoječa lopa s tremi vhodi. Ko bi ne bila ta lopa tako pozno zidana — kajti l. 1654 je bila ona še majhna in v njej poleg altarja zidana prižnica — mislil bi človek, da ima pred seboj dvor (atrium), kakor se nahaja po starih bazilikah, samo da mesto vodnjaka stoji tu v sredi zvonik na štirih nogah. Druga znamenitost je veliki zvon, ki visi v zvoniku. On je iz Turških časov, ter spominja na

(Dalje prihodnjič.)

slavno zmago, katero so Slovenci s Hrvati na dan sv. Ahacija 22. junija 1593 zadobili pod svojim poveljnikom Andrejem Turjaškim pri Sisku nad Turki. Gotovo se je razlegalo neizmerno veselje po osvobojeni naši domovini, ko je kruti sovražnik Hasan paša¹⁾ premagan bil in utonil v valovih Kulpe. Zato ima ta zvon, vlit precej po tej zmagi, na klobuku napis: „Mentem sanctam spontaneam ad onorem dei et patrie liberationis“, spodaj ob robu pa v mejuskulah: „Opus Joannis Albini 1594, Marco Marin, Cameraro“ (ključar). Manji zvon ima napisano: „A fulgure et tempestate, libera nos Domine“; „Casparus Franchi me fudit Labaci 1724“. Pokopališča okrog cerkve ni bilo nikdar, in do l. 1654 tudi zakristija še ni bila zidana.

Cerkev ima sedaj tri altarje, kakor jih je imela l. 1654. Veliki je sv. Florijana, na strani jeden sv. Volbenka, drugi sv. Primoža. Nekdaj sta bila posvečena stranska altarja drugima svetnikoma na čast. Škof Urban je namreč posvetil altar na evangelijski plati v čast sv. Servacija in onega na epistelski v čast sv. Janezu Krstniku. Pri prenovitvi altarja sta prišla svetnika, ki sta bila poprej v tronu, nekoliko više nad tron, kakor se je to godilo skoraj povsod, kjer so spreminjali patrone altarjem. Sedanja dva mala altarja sta bila nova l. 1868.

¹⁾ Iz plašča tega paše se je naredil mašni plašč, ki se še rabi v Ljubljanski stolni cerkvi na god sv. Ahacija.

V.

An die hochwürdige Diözesangeistlichkeit.

Am 12. September d. J. feiern wir den 200jährigen Gedächtnistag jenes glorreichen Sieges, welchen das Heer des Kaisers Leopold I. und der mit ihm verbündeten christlichen Fürsten über die gewaltige Kriegsmacht des türkischen Sultans Mohamed IV. vor den Mauern Wiens errungen hat, wodurch nicht nur die bereits auf das äußerste bedrängte Kaiserstadt befreit, sondern auch die österreichischen Erbländer, sowie Deutschland und Polen, ja das ganze christliche Europa von der durch die türkische Barbarei drohenden Gefahr der Vernichtung christlicher Gesittung und Bildung errettet worden ist. Zur dankbaren Erinnerung für alle kommenden Geschlechter hat darum auch die Kirche die alljährliche Feier dieses Rettungs- und Siegestages auf den Sonntag in der Octave des Festes Maria Geburt mit der Anordnung festgesetzt, daß dieser Sonntag zu Ehren des h. Namens Maria in der

ganzen katholischen Welt begangen werde, weil jener ewig denkwürdige Sieg eben während der Octave des Festes Maria Geburt auf die besondere Fürsprache der Himmlskönigin war errungen worden. Geziemt es sich nun, daß wir jedes Jahr, wie uns die Kirche durch die Anordnung des Festes Maria Namen anleitet, die Erinnerung an den durch besondere göttliche Hilfe errungenen rettenden Sieg dankbaren Herzens feiern, so müssen wir um so mehr diese Gedächtnisfeier im laufenden Jahre mit innigstem Gebete zu Gott und unter Anrufung und Lobpreisung der seligsten Jungfrau begeben, da am kommenden 12. September gerade 200 Jahre seit jenem Entscheidungskampfe verfloßen sein werden.

Es wird daher für die ganze Diözese hiemit angeordnet, daß an dem kommenden 9. September, am

Feste des heiligsten Namens Maria, als an dem von der Kirche selbst für das jährliche Gedächtnis dieses Rettungssieges festgesetzten Tage, in allen Pfarr- und Curatkirchen beim Hauptgottesdienste in der Predigt auf die Säcularfeier Bezug genommen, und die Gläubigen über die für die ganze christliche Welt, insbesondere aber für uns Oesterreicher, überaus wichtige Bedeutung dieses Rettungssieges belehrt, und zum Danke gegen Gott aufgemuntert

werden mögen, und daß in die Festmesse die Collecte pro gratiarum actione: Deus cujus misericordiae eingelegt, und nach derselben das Te Deum feierlich angestimmt werde. Zu dieser Gedächtnisfeier sind überall die k. k. Behörden geziemend einzuladen.

In der Domkirche zu Laibach ist jedoch das feierliche Hochamt mit Te Deum am Jahrestage der Säcularfeier, das ist am 12. September d. J. selbst abzuhalten.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 1. September 1883.

Chrysostomus m. p.

Fürstbischof.

VI.

Chronik der Diözese.

In Folge der erfreulichen Nachricht, daß Ihre k. k. Hoheit die durchlauchtigste Frau Kronprinzessin Erzherzogin Stephanie am 2. d. M. von einer Erzherzogin glücklich entbunden worden ist, wird das in der letzten Nummer des „Diözesanblattes“ für die Pfarrkirchen, wo keine k. k. Behörden ihren Sitz haben, angeordnete Te Deum am Feste Maria Geburt, d. i. am 8. d. M., abzuhalten sein.

Die Aufnahme in das fürstbischöfliche Knabenseminar Collegium Aloisianum wurde gewährt, und zwar den angehenden Schülern der III. Gymnasialclasse: Búlovec Anton aus Radolice, Cvetek Johann aus Bohinjka Bistrica, Jaklič Karl aus Križka Vas bei Višnja Gora, Gregorič Alois aus Loški Potok, Pečjak Gregor aus Hinje, Rožnik Thomas aus Horjul, Kulavec Johann aus Mehovo, Starec Johann aus Velike Lašče, Stroj Alois aus Kropa; und den Schülern der IV. Gymnasialclasse: Cestnik Anton aus Čemšenik, Fabiani Victor aus Zuzemberk und Toporiš Johann aus Tržič.

Uebersetzt wurden folgende hochw. Herren: Josef Lukaneč, expon. Kaplan in Suhorija, als Benefiziat nach Lozice; Jakob Bajec, Pfarrcooperator in Mitterdorf bei Gottschee, als expon. Kaplan nach Suhorija; Josef Romé, Benefiziat in Vače, als Pfarrcoop. nach St. Mi-

chael bei Rudolfswert; Michael Trček, Pfarrcoop. in Metlika, als Benefiziat nach Vače; Caspar Majar, Pfarrcooperator in Planina, als solcher nach Senožeče; Johann Berlic, Pfarrcoop. und Benefiziat in Kropa, als Pfarradministrator nach Weissenfels; Johann Belec, Pfarrcoop. in Žiri, als Pfarrcoop. und Benefiziat nach Kropa; Franz Krek, Präfect im Collegium Aloisianum, als Pfarrcoop. nach Žiri. — Als Pfarrcooperatoren wurden neu angestellt die hochwürdigen Herren Alumnus-Presbyter: Franz Hoenigmann in Črni Vrh bei Idria, Anton Jaklič in Metlika, Andreas Kalan in Predoslje, Johann Nemanič in Cirklje; und als Pfarrcooperatoren wurden gleichfalls neuangestellt die hochw. Herren Neopresbyter: Anton Berčič in Hl. Kreuz bei Neumarkt, Johann Bolta in Fara bei Kostel, Julius Čuk in Vipava, Ignaz Fertin in Prečina, Josef Lavrič in Planina, Matthäus Pintar in Čatež bei Gurkfeld, Jakob Porenta in Mitterdorf bei Gottschee, Johann Šašelj in St. Peter bei Rudolfswert, Josef Škofic in Begunje und Johann Vavpetič in Rieg.

Gestorben ist der hochw. Herr Anton Furmayer, pens. Pfarrer in Lengenfeld, am 3. d. M. und wird dem Gebete des hochwürdigen Diözesanclerus empfohlen.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 4. September 1883.